

Arbetsgång vid delprov A: tala

Förberedelse (bedöms ej):

Moment	Genomförande	Material	Tid
Förbereda presentation	<ul style="list-style-type: none"> Läs texten. Förbered <ul style="list-style-type: none"> uppläsning av sammanfattningen egna synpunkter på texten med hjälp av ”Frågor att fundera över” presentation av diskussionsfrågan egna synpunkter i det ämne diskussionsfrågan tar upp.	Uppgiftshäfte Papper och penna Ordlista/lexikon	30 min

Prov (bedöms):

Moment	Genomförande	Material	Tid
Presentera	<ul style="list-style-type: none"> Läs upp sammanfattningen och ge egna synpunkter. Presentera diskussionsfrågan.	Uppgiftshäfte Stödord/ anteckningar	2–3 min
Leda diskussion	<ul style="list-style-type: none"> Inled med någon egen åsikt eller ge ordet till någon annan. Delta själv i diskussionen. Se till att alla kommer till tals. Se till att gruppen håller sig till ämnet. Se till att tiden hålls. Sammanfatta diskussionen.	Uppgiftshäfte Stödord/ anteckningar	3–7 min
Delta i diskussion	<ul style="list-style-type: none"> Ställ frågor och följdfrågor. Framför egna åsikter. Formulera och bemöt argument. Bygg vidare på kamraternas inlägg. Ge konkreta exempel. Jämför med egna upplevelser.	Diskussionshäfte med sammanfattningar och diskussionsfrågor till alla texter	20–40 min

Utdrag ur Skjut apelsinen

Saker att tänka på om man håller på att bli kär.

För det första, bli inte kär.

Om man ändå blir kär? Välj då aldrig någonsin den snyggaste tjejen på skolan.

Om man ändå blir kär i den snyggaste tjejen på skolan? Se det som en sinnessjukdom. Försök bli frisk. Tänk aldrig mer på henne.

Om man ändå tänker på henne? Säg då för fan inget. Vad som helst men inte det. Låt henne aldrig få veta. Kanske har hon anat det efter dina våta hundblickar i korridoren, men där får det stanna. Hon kommer aldrig att bli kär i dig bara för att du är kär i henne, det funkar inte så. Du vill förstås tro att ett under ska ske. Du kanske har sett det på film. I slutscenen, efter otaliga missförstånd ger han henne röda rosor och hon smälter, faller handlöst i hans armar. Chansen är kanske en på tusen att det ska hända. Niohundranittionio gånger säger hon nej, men kanske den sista tusende gången ...

Börja aldrig fantisera om att detta är den tusende gången. Att just idag är din största turdag, din lyckliga stjärnas goda mirakeldag. Hon kommer att säga ja. Hon tar emot rosorna och ...

Jag köper ett dussin röda rosor och gömmer dem under jackan. Jag väntar och väntar, och till sist kommer hon gående i vimlet. Sabina Stare. Alla andra är skuggor men runt henne finns ett ljussken. Och plötsligt blir jag så rädd, jag börjar tveka, men ändå tar jag fram blommorna och går emot henne.

Och publiken märker att något är på gång. Skuggorna delar sig. Alla tystnar, hela skolkorridoren zoomar in scenen. Längst där framme står hon och strålar, det är som röntgen, jag blir genomskinlig, ett håll. Huden flagnar från händerna när jag sträcker fram rosorna, köttet smälter i flikar, benknotorna lyser kritvita och jag får bara ur mig:

– Här.

– Varför det? säger hon.

Jag skjuter fram rosorna så hon blir tvungen att ta dem.

– För att jag älskar dig.

Det går en våg genom korridoren, genom alla hundratals åskådare, en joniserad gas. Det är precis som på film fast det är på riktigt. Och efter en halv sekund inser alla komiken. Det är då som skrattet bryter ut. Ett tuggande skratt av tänder, vita emaljeggjar som hackar och hackar. Hon släpper blommorna till det smutsiga golvet, vänder sig om och går. Jag står kvar medan tänderna fortsätter tugga och äta, gnaga min bröstorg in till benburen och mitt hjärta, och det är då jag dör. Hela skolan ser mig dö. Det händer där och då, inför allas ögon. Mitt sextonåriga liv är slut.

I sexton år har jag varit grå. Jag säger som det är nu, när det ändå är över. Ett meningslöst liv är vad jag stirrar på, ett liv som inte gjort minsta avtryck. Ända sedan jag var liten har jag hållit mig i mitten.

Aldrig varit bäst på något och alltid tyckt som alla andra. Jag lärde mig simma när halva klassen lärt sig simma. Jag började gilla hiphop när alla andra gillade hiphop, och jag slutade när det inte var lika inne längre. Pizza var min favoritmat. Blått var min favoritfärg. Jag gillade samma fotbollslag som de andra, samma filmer, samma bilmärken, samma kläder. I matkön hamnade jag alltid i mitten. Jag är medellång, medelviktig, medeltrist, jag har aldrig utmärkt mig. Så var mitt liv och så skulle jag ha fortsatt leva det, en grå dammrätta som skulle sparkats runt av stora fötter, totalt oviktig för mänskligheten. Mitt liv är slut och jag är förbannad när jag skriver detta, pennan skakar i näven, jag får lust att skrika, ta sönder något, förstöra.

Mikael Niemi (f. 1959)

Skjut apelsinen, 2010

Utgiven av Rabén & Sjögren, Stockholm

© Mikael Niemi - licensierat genom ALIS.

4 Skjut apelsinen

Sammanfattning

I det här utdraget ur en ungdomsbok möter vi en tillbakadragen sextonårig kille som är kär i skolans snyggaste tjej. Chansen att hon ska falla för honom är kanske bara en på tusen. Trots det köper han röda rosor som han överlämnar till henne inför skolkamraterna. När tjejen bara släpper blommorna på golvet och går känns det som om livet är slut för honom.

Frågor att fundera över

Vad tycker du om texten? Varför tycker du så?

Finns det någon i texten som gör något dumt? Finns det någon som gör något bra? Förklara.

Hur skulle du beskriva killen? Modig, fånig, konstig, kaxig? Varför tycker du så?

Diskussionsfråga

Finns det tillfällen då man vågar göra något man verkligen vill, trots att risken att misslyckas eller bli bortgjord är stor?

Utgå gärna från exempel.